

*Solymos Rezső:
Erdőfelújítás és -nevelés
a természetközeli
erdőgazdálkodásban*

Az erdőművelés – az erdők felújítása, ápolása és nevelése – vitathatatlanul az erdőgazdálkodás alapja, még akkor is, ha egyes időszakokban gazdasági kényszerek némi árnyékot vetnek rá. Az erdőművelés határozza meg ugyanis, hogy milyen erdők „születnek”, és azok mivé alakulnak életciklusuk során. Ezen múlik, hogy unokáink, dédunokáink milyen fakészletből meríthetnek, kései utódaink milyen erdőben sétálhatnak majd, ellenállnak-e majd ezek az időjárási szélsőségeknek, és hogy lesz-e élőhelye bennük a fekete harkálnak vagy éppen a nyusztinak. A több, egymásnak látszólag ellentmondó célt a természetközeli erdőgazdálkodás – melyet ma még az erdész szakemberek sem értelmeznek egységesen – keretein belül lehet megvalósítani.

Különös jelentősége van az erdőművelésnek egy olyan országban, mely – történelmi kényszerpályái miatt – európai szinten kiemelkedően magas arányú mesterséges eredetű erdőterületet mondhat magáénak. A mesterséges eredetű illetve a kezelt erdőkben ugyanis a fák „nem maguktól nőnek az égig”, sorsukat az emberi akarat a kezdetől a végig meghatározó módon végigkíséri. Az, hogy ezekből az erdőkől mi lesz, a természeti adottságok mellett elsősorban az erdőművelésen, illetve az azt végző szakemberen, annak tudásán, lelkiismeretén múlik. Sokszor persze azon is, hogy a nehéz időszakokban a rövid távú kényszereknek milyen módon tud ellenállni, azért, hogy az erdő hosszú távú érdekei ne sérüljenek. Erdészek által unásig – és e helyütt is szándékosan – ismételt, de a társadalomban mégsem kellően tudatosodott tény, hogy a jelen kor

erdőgazdálkodása, erdőművelése gyakran 100 évnél is hosszabb időszakra fejti ki hatását. Azaz annak, amit a mai kor erdésze tesz, vagy nem tesz, majd ükunokáink látják hasznát vagy kárát. Kétségtelen, hogy ezt a szemléletet nagyon nehéz beépíteni a mindennapi tetteinkbe, de a tény ettől még tény marad.

Magyarországon közel 3 évtizede jelent meg utoljára *Erdőművelés* címmel könyv, Danszky István szerkesztésében, 30 szerző közreműködésével. Solymos Rezső jelen könyve az utóbbi évtizedek erdőművelési kutatásainak eredményeit foglalja össze – melynek maga is mintegy fél évszázadon keresztül résztvevője, illetve irányítója volt. Ez a fél évszázad, ahogy a szerző írja is, az erdészeti gyakorlat nagy kísérletező időszaka volt, az ezredforduló pedig különösen alkalmas, és szinte kötelező is arra, hogy a korszakról a negatív és pozitív tapasztalatok alapján mérleget készítsünk. Könyve összegzése azoknak az eredményeknek, amelyeket az utóbbi fél évszázad – elsősor-

ban az Erdészeti Tudományos Intézetben folyó – erdőművelési, faterméstani kutatásai termeltek ki. Ugyanakkor több is annál, hiszen mindezeket a korábbi tapasztalatokkal egybevetve, az erdészeti politika által meghatározott keretbe illesztve tárja elénk. A nehézségekben és sikerekben egyaránt gazdag fél évszázad olyan tudást, olyan tapasztalatokat szolgáltat, melyet sem a jelen, sem a jövő szakemberei nem nélkülözhetnek.

A könyvben használt főbb fogalmak tisztázását követően áttekinthetjük a természetközeli erdőgazdálkodás legfontosabb feladatait, az erdőfelújítás különböző módszereit fafajonként illetve erdőtípusonként, az ugyancsak sokféle nevelővágást, a természetközeli erdők nevelési modelljeit szintén fafajonként ill. erdőtípusonkénti bontásban. Ugyancsak megismerhetjük a különböző fajok azon biológiai tulajdonságait, melyek az erdőművelés szempontjából legnagyobb jelentőségűek (termőhelyi igény, fényigény stb.). A könyv függeléké erdőnevelési modelltáblákat tartalmaz – melyeket a szerző és munkatársai dolgoztak ki – legjelentősebb fafajainkra. Ezek tulajdonképpen útmutatók, melyek a gyakorlati erdőgazdálkodót segítik abban, hogy az adott termőhely és fajfaj függvényében hogyan kezelje erdeit.

A könyvet tartalma és stílusa egyaránt „alapszöveg” teszi, alkalmassá arra, hogy haszonnal forgassa középiskolás diák, egyetemi hallgató, oktató, kutató és gyakorlati erdész szakember egyaránt. Diákoknak, egyetemi hallgatóknak már csak azért is külön javasolható, mert a könyv lapjairól jól kivehető az a szakmai és emberi megbecsülés, amellyel a szerző kollégáit, elődeit és kortársait illeti. Napjainkban pedig az egymás iránti megbecsülés olyan lecke, melyet nem árt már idejekorán gyakorolni.

Önállóan is megállnak lábukon a könyv 18. fejezetében közölt tanulságos zárógondolatok. A szerző saját pályáján, hitvallásán keresztül szemlélhetjük az elmúlt fél évszázad magyar erdőgazdálkodását, erdőművelési kutatásait, annak erőfeszítéseivel, kezeivel, sikereivel és örömeivel együtt. A személyes hangú visszatekintés egyaránt elgondolkodtat erdészt és nem erdészt arról, hogy mi is a különbség tulajdonképpen a szakma és a hivatás között. Ha pedig mindenkinek hivatása volna, nem csak szakmája, talán jobban mennének dolgaink. (*Mezőgazdasági Szaktudás Kiadó, Budapest, 2000, 286 o.*)

Csóka György

az agrátud. kand., a Mátrafüredi Erdészeti Kísérleti Állomás igazgatója

Bach Iván: Formális nyelvek

A magyar szakkönyvkiadás régi adósságát törleszti a kiadó, amikor Bach Iván műegyetemi előadás-jegyzeteinek könyv formában való megjelentetésével egy sokéves oktatói gyakorlat közben formálódott anyagot ad az érdeklődő olvasó kezébe. A magyar nyelvű könyvpiacon régóta hiány van ugyanis a formális nyelvek elméletébe bevezetést nyújtó, az egyetemi oktatásban tankönyvként is használható, megfelelően széles témaválasztékot kínáló munkákban.

Meglepő és sajnálatos ez a hiány, hiszen a tudományág alapvető fogalmainak ismerete elengedhetetlen a modern számítástudomány eredményeinek megértéséhez, ezért a tárgykör oktatása mind a matematikus-, mind az informatikusképzés során fontos feladat. Ebben kíván segítséget nyújtani Bach Iván könyve.

A kötet fejezetei minden olyan témát fel dolgoznak, amelyre a formális nyelvek elméletébe történő bevezetéskor szükség lehet. Áttekintést adnak a tárgykör alapfogalmairól, bemutatják a legfontosabb, ma már klasszikusnak számító tételeket, sőt, a Turing gépekkel foglalkozó fejezetben rövid betekintést